

A8-0264/2017

18.7.2017

JELENTÉS

a fegyverkivitelről: a 2008/944/KKBP közös állásponrt végrehajtása
(2017/2029(INI))

Külügyi Bizottság

Előadó: Bodil Valero

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL.....	15
NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN	16

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a fegyverkivitelről: a 2008/944/KKBP közös álláspont végrehajtása (2017/2029(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 21. cikkében foglalt elvekre, nevezetesen a demokrácia és a jogállamiság előmozdítására, valamint a béke megőrzésére, a konfliktusok kialakulásának megelőzésére és a nemzetközi biztonság erősítésére,
- tekintettel a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról szóló, 2008. december 8-i 2008/944/KKBP tanácsi közös álláspontra (a továbbiakban: közös álláspont)¹,
- tekintettel a közös álláspont 8. cikkének (2) bekezdésével összhangban összeállított 17.² és 18.³ uniós éves jelentésére,
- tekintettel a fegyverkivitel hatékony ellenőrzésének előmozdításáról szóló, 2015. december 10-i (KKBP) 2015/2039 tanácsi határozatra⁴ és a Fegyverkereskedelmi Szerződés végrehajtásának támogatása érdekében végzett uniós tájékoztatási tevékenységekről szóló, 2017. május 29-i (KKBP) 2017/915 tanácsi határozatra⁵,
- tekintettel az Európai Unió Tanács által 2017. március 6-án elfogadott, aktualizált közös katonai listájára⁶,
- tekintettel a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról szóló közös állásponthoz kapcsolódó felhasználói útmutatóra,
- tekintettel az emberi jogokra és demokráciára vonatkozó, 2012. június 25-i uniós stratégiai keretre és cselekvési tervre és annak 11. pontjának e) alpontjára, valamint az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2015–2019-es időszakra szóló, 2015. július 20-i uniós cselekvési tervre és annak 21. pontjának d) alpontjára,
- tekintettel az ENSZ Közgyűlése által 2013. április 2-án elfogadott és 2014. december 24-én hatályba lépett Fegyverkereskedelmi Szerződésre⁷ (ATT),
- tekintettel az Európai Biztonsági Stratégia keretében a fegyverkereskedelmi szerződés végrehajtásának támogatása céljával végzett uniós tevékenységekről szóló, 2013.

¹ HL L 335., 2008.5.4., 99. o.

² HL C 163., 2016.5.4., 1. o.

³ Még nem tették közzé.

⁴ HL L 326., 2015.12.11., 56. o.

⁵ HL L 139., 2017.5.30., 38. o.

⁶ HL C 97., 2017.3.28., 1. o.

⁷ Fegyverkereskedelmi Szerződés, ENSZ, 13-27217.

december 16-i 2013/768/KKBP tanácsi határozatra¹,

- tekintettel a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről szóló, 2009. május 6-i 2009/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre²,
 - tekintettel a 2014. április 16-i 599/2014/EU rendelettel módosított, a kettős felhasználású termékek kivitelére, transzferjére, brókertevékenységére és tranzitjára vonatkozó közösségi ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló, 2009. május 5-i 428/2009/EK tanácsi rendeletre³ (a továbbiakban: a kettős felhasználású termékekről szóló rendelet) és az I. mellékletében foglalt, a kettős felhasználású termékek és technológiák jegyzékére,
 - tekintettel az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló 1236/2005/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2016. november 23-i 2016/2134/EU bizottsági rendeletre⁴,
 - tekintettel a témát érintő korábbi állásfoglalásaira, különösen a közös álláspont végrehajtásáról szóló 2015. december 17-i⁵, a jemeni humanitárius helyzetről szóló 2016. február 25-i⁶, az emberi jogok és a demokrácia világbeli helyzetéről és az Európai Unió ezzel kapcsolatos politikájáról szóló 2015. évi éves jelentésről szóló 2016. december 14-i⁷ és a katonai robotrepülőgépek használatáról szóló 2014. február 27-i⁸ állásfoglalásaira,
 - tekintettel a magántulajdonban lévő biztonsági cégekről szóló, 2017. július 4-i állásfoglalására⁹,
 - tekintettel eljárási szabályzata 52. cikkére és 132. cikkének (2) bekezdésére,
 - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A8-0264/2017),
- A. mivel az egyéneknek vagy a közösségeknek az ENSZ Alapokmányának 51. cikkében foglalt elidegeníthetetlen joga, hogy megvédjék önmagukat;
- B. mivel a legutóbbi adatok¹⁰ azt mutatják, hogy a főbb fegyverek nemzetközi transzfere 2012–2016 között bármely ötéves időszak tekintetében a hidegháború óta nem tapasztalt mértéket ért el, és a 2007–2011 közötti számértékhez képest 8,4%-os növekedést mutat;

¹ HL L 341., 2013.12.18., 56. o.

² HL L 146., 2009.6.10., 1. o.

³ HL L 134., 2009.5.29., 1. o.

⁴ HL L 338., 2016.12.13., 1. o.

⁵ Elfogadott szövegek, P8_TA(2015)0472.

⁶ Elfogadott szövegek, P8_TA(2016)0066.

⁷ Elfogadott szövegek, P8_TA(2016)0502.

⁸ Elfogadott szövegek, P7_TA(2014)0172.

⁹ Elfogadott szövegek, P8_TA(2017)0289.

¹⁰ Trends in international arms transfers (A nemzetközi fegyvertranszferrel kapcsolatos trendek), 2016, SIPRI Fact Sheet, 2017. február.

- C. mivel a fegyverkivitel és -transzfer hatással van az emberi biztonságra, az emberi jogokra, a demokráciára, a jó kormányzásra és a társadalmi-gazdasági fejlődésre; mivel a fegyverkivitel hozzájárul azokhoz a körülményekhez is, amelyek az embereket arra kényszerítik, hogy elhagyják országukat; mivel mindez szükségessé teszi egy szigorú, átlátható, eredményes és általánosan elfogadott és meghatározott fegyverzet-ellenőrzési rendszer kialakítását;
- D. mivel a legutóbbi adatok¹ azt mutatják, hogy az EU-28 tagállamaiból származó fegyverkivitel a 2012–2016 közötti időszakban a teljes globális fegyverkivitel 26%-át tette ki, ami által az EU-28 tagállamai összesítve a világ második legnagyobb fegyverszállítója az USA (33%) után és Oroszország (23%) előtt; mivel a hagyományos fegyverek kivitelével foglalkozó munkacsoport (COARM) legutóbbi jelentése szerint az Európai Unió országai 2014-ben összesen 94,4 milliárd euró értékben adtak ki fegyverkiviteli engedélyt;
- E. mivel a legutóbbi adatok² azt mutatják, hogy a Közel-Keletre irányuló fegyverkivitel 86%-kal emelkedett, és a 2012–2016 közötti globális kivitel 29%-át tette ki;
- F. mivel a legutóbbi hivatalos uniós adatok azt jelzik, hogy az EU-28 szempontjából 2015-ben a fegyverkivitel tekintetében a legjelentősebb terület 78,8 milliárd EUR értékű jóváhagyott fegyverkiviteli engedéllyel a Közel-Kelet volt;
- G. mivel az EU-tagállamokból az instabil és válság sújtotta térségekbe és országokba irányuló néhány fegyvertranszfert fegyveres konfliktusokban vagy belső elnyomásra használtak fel; mivel az értesülések szerint ezen transzferek némelyike terroristacsoportok kezébe került, többek között Szíriában és Irakban; mivel néhány esetben a bizonyos országokba – többek között Szaúd-Arábiába – exportált fegyvereket konfliktusokban használtak fel, például Jemenben; mivel az ilyen kivitel egyértelműen sérti a közös álláspontot és ezáltal hangsúlyozza a jobb ellenőrzés és átláthatóság szükségességét;
- H. mivel nem létezik olyan szabványosított ellenőrzési és jelentéstételi rendszer, amely információval szolgálna arra nézve, hogy az egyes tagállamok megsértik-e a nyolc kritériumot, és ha igen, milyen mértékben, továbbá nem léteznek szankcionálási mechanizmusok sem arra az esetre, amennyiben valamely tagállam a nyolc kritériummal egyértelműen összeegyeztethetetlen kivitelre hajt végre;
- I. mivel a bonni Nemzetközi Haderő-átalakítási Központ (BICC) vizsgálatai rámutattak, hogy Németországban csak 2015-ben például 4256 fegyverkiviteli engedélyt adtak ki 83 olyan országba irányuló kivitelre, amelyeket a közös álláspont szempontjából aggályosnak minősítettek³;
- J. mivel a globális és regionális biztonsági környezet rendkívüli módon megváltozott, különös tekintettel az Unió déli és keleti szomszédságára, és ez rámutat arra, hogy a módszertant sürgősen javítani kell a kiviteli engedélyek kockázatértékeléséhez

¹ Lásd ugyanott.

² Lásd ugyanott.

³ A Gemeinsame Konferenz Kirche und Entwicklung (GKKE – Egyház és Fejlesztés Közös Konferencia) 2016. évi fegyverkiviteli jelentése, 54. o.

szükséges adatok gyűjtése és biztonságosabbá tétele tekintetében;

- K. mivel néhány tagállam nemrégiben katonai együttműködésre irányuló stratégiai megállapodásokat írt alá, amelyek nagy mennyiségű és magas minőségű katonai technológiáknak a közel-keleti és észak-afrikai régió nem demokratikus országaiba irányuló transzferjeit foglalják magukban;
- L. mivel a Lisszaboni Szerződésben foglaltak alapján a szegénység felszámolása az uniós fejlesztéspolitika kiemelt célja, és mivel ez az Unió stabilabb és virágzóbb világ megteremtésére irányuló külső fellépésének egyik prioritása is; mivel a konfliktusban álló országok fegyverrel való ellátása az erőszak terjedésének elősegítése mellett csökkenti a szóban forgó országok fejlődési potenciálját;
- M. mivel Európa védelmi ipara kulcsfontosságú ágazat, amelyet a többletkapacitás, a párhuzamosság és a széttöredezethez jellemez, ami fékezően hat a védelmi ipar versenyképességére, és ami az expanzív kiviteli politikák bővüléséhez vezetett;
- N. mivel a jemeni humanitárius helyzetről szóló 2016. február 25-i európai parlamenti állásfoglalás felszólította a Bizottság alelnökét és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét (alelnök/főképviselő), hogy kezdeményezze uniós fegyverembargó bevezetését Szaúd-Arábiával szemben;
- O. mivel a jemeni helyzet azóta tovább romlott, többek között a Szaúd-Arábia vezette koalíció katonai fellépése következtében; mivel néhány tagállam a Jemenben végrehajtott műveletei miatt beszüntette a fegyvereladást Szaúd-Arábia számára, míg más tagállamok továbbra is folytatják a katonai technológiák biztosítását a 2., 4., 6., 7. és 8. kritérium ellenére;
- P. mivel az emberi jogok és a demokrácia világbeli helyzetéről és az Európai Unió ezzel kapcsolatos politikájáról szóló 2015. évi éves jelentésről szóló, 2016. december 14-i állásfoglalása hangsúlyozta, hogy az emberi jogok tiszteletben tartásának elsődleges kritériumnak kell lenni a kiviteli engedélyek odaítélésekor, és felhívta a tagállamokat, hogy legyenek hajlandók elmozdulni egy korszerűbb, rugalmasabb és emberi jogokon alapuló exportpolitika irányába, különösen, ha olyan országokról van szó, amelyek bizonyítottan erőszakos belső elnyomást folytatnak és megsértik az emberi jogokat;
- Q. mivel az Unió kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiájának azt a célt is kell szolgálnia, hogy javítsa a fegyverexport ellenőrzésére vonatkozó politikák koherenciáját;
- 1. megállapítja, hogy az egyes államok legitim joga, hogy önvédelmi célokból katonai technológiára tegyenek szert; kiemeli, hogy a védelmi ipar fenntartása a tagállamok önvédelmének részét képezi; emlékeztet, hogy a közös álláspont kidolgozásának egyik mozgatórugója annak megelőzése volt, hogy európai fegyverzetet használhassanak a tagállamok fegyveres erőivel szemben, valamint hogy megelőzzék az emberi jogi visszaéléseket és a fegyveres konfliktus meghosszabbítását; ismételten hangsúlyozza, hogy a közös álláspont jogilag kötelező erejű keret, amely azokat a minimumkövetelményeket határozza meg, amelyeket a tagállamoknak alkalmazniuk kell a fegyverkiviteli ellenőrzések terén, illetve magában foglalja azt a kötelezettséget, hogy a kiviteli engedély iránti kérelmet az álláspontban foglalt mind a nyolc kritérium

fényében értékelni kell;

2. megjegyzi, hogy a védelmi felszerelések fejlesztése fontos eszköz a védelmi ipar számára, és a kidolgozás előtt álló versenyképes és innovatív európai védelmi technológiai és ipari bázis célja, hogy olyan eszköz legyen, amely biztosítja a tagállamok és az uniós polgárok biztonságát és védelmét, valamint hozzájáruljon a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) és különösen a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) végrehajtásához; felhívja a tagállamokat, hogy oldják meg az uniós tagállamok védelmi kiadásainak az átfedésekből, a széttöredezettségből és az interoperabilitás hiányából fakadó jelenlegi hatékonysági problémáit, valamint tüzzék ki célul, hogy az EU a fegyver kivitel jobb ellenőrzése révén biztonsági szereplővé váljon; megismétli, hogy a közös álláspont 10. cikke értelmében a gazdasági, kereskedelmi és ipari érdekek tagállamok általi figyelembevétele nem befolyásolhatja a fegyver kivitel szabályozó nyolc kritérium alkalmazását;
3. megállapítja azonban, hogy a néhány esetben a közös álláspont kritériumait nem teljesítő rendeltetési helyekre és végfelhasználóknak is juttatnak katonai technológiát; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a polgárokat aránytalanul érintheti a fegyverrendszerek elterjedése háborús időszakokban és jelentős politikai feszültséggel bíró helyzetekben; riasztónak tartja a globális fegyverkezési versenyt és a politikai konfliktusok és forrongások kezelésére irányuló katonai alapú megközelítést; kiemeli, hogy a konfliktusokat elsősorban diplomáciai úton kell rendezni;
4. sürgeti a tagállamokat és az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ), hogy jelentősen javítsák a közös álláspont végrehajtásának következetességét annak érdekében, hogy fokozódjon a harmadik országokban folyó konfliktusok vagy emberi jogi visszaélések miatt szenvedő polgárok biztonsága, az Unió és polgárai biztonsága, valamint az uniós vállalkozások számára egyenlő versenyfeltételek alakuljanak ki; kiemeli e tekintetben, hogy a közös álláspont következetes végrehajtása elengedhetetlen az EU értékeket szem előtt tartó globális szereplőként kivívott hitelességének megőrzéséhez;
5. ösztönzi a tagjelölt státuszra pályázó országokat, illetve az uniós csatlakozás útján más módon elindulni kívánó országokat, hogy alkalmazzák a közös álláspont rendelkezéseit; üdvözlö, hogy Albánia, Bosznia-Hercegovina, Grúzia, Izland, Kanada, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, Montenegró és Norvégia csatlakoztak a közös álláspont kritériumaihoz és alapelveihez, és ezáltal törekednek a KKBP és a KBVP fokozottabb szem előtt tartására; felszólítja a tagállamokat, hogy működjenek szorosan együtt azokkal a harmadik országokkal, amelyek hivatalosan elkötelezték magukat a közös álláspont kritériumainak tiszteletben tartása mellett, különös tekintettel arra, hogy az engedélyek megadása során javítani lehessen az információcserét és az átláthatóságot; felhívja továbbá az EKSZ-t, hogy egy biztonságosabb és kiterjedtebb európai térség biztosítása érdekében főleg az európai országokat ösztönözze arra, hogy csatlakozzanak a közös állásponthoz;
6. felhívja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy működjenek szorosan együtt a fegyverek eltérítéséből és felhalmozásából, például az illegális fegyverkereskedelemből és -csempészetből eredő kockázatok megelőzésére; kiemeli annak kockázatát, hogy a harmadik országokba exportált fegyverek a fegyverkereskedelem és csempészet révén visszajutnak az EU-ba;

7. tudomásul veszi az Unió azon biztonsági kockázat tekintetében meglévő magas fokú felelősségét, amely a Bosznia-Hercegovinában, Albániában és Ukrajnában továbbra is meglévő nagy mennyiségű fegyverkészlet leszerelésére irányuló komolyabb európai uniós támogatás és elköteleződés hiányából fakad;
8. meggyőződése, hogy a kiviteli engedélyek kockázatértékelési módszertanába be kell illeszteni az elővigyázatosság elvét, és a tagállamoknak, annak értékelése mellett, hogy egy meghatározott katonai technológia használható-e belső elnyomásra vagy egyéb nemkívánatos célra (funkcionális megközelítés), a rendeltetési hely szerinti ország átfogó helyzetén alapuló kockázatokat is értékelniük kell (elvi alapú megközelítés);
9. megjegyzi, hogy az Egyesült Királyság számára fontos lenne, hogy továbbra is maradjon elkötelezett a közös álláspont mellett, és más európai harmadik országokhoz hasonlóan alkalmazza annak operatív rendelkezéseit;
10. felkéri a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy dolgozzon ki külön stratégiát a közös álláspont elveit és kritériumait sértő, fegyveripari vállalatok és szervezetek által folytatott gyakorlatokat bejelentő személyek hivatalos védelmére;
11. kiemeli az összes uniós kivitel-ellenőrzési rendszer közötti koherencia fontosságát, különösen az ellenőrzési kritériumok értelmezésének tekintetében; ismételten hangsúlyozza a kivitel-ellenőrzés és az egyéb külpolitikai eszközök, valamint a kereskedelmi eszközök – többek között az általános vámkedvezmény-rendszer és a konfliktusövezetből származó ásványokról szóló rendelet – közötti koherencia fontosságát is;
12. ismételten hangsúlyozza a kibertér-felügyeleti technológiák uniós vállalkozások általi ellenőrizetlen kiviteléből származó, az EU digitális infrastruktúrájának biztonságát és az emberi jogokat érintő esetleges káros hatásokat; kiemeli e tekintetben az kettős felhasználású termékekről szóló uniós rendelet gyors, eredményes és átfogó felülvizsgálatának fontosságát, és felhívja a Tanácsot, hogy ezzel kapcsolatban fogadjon el ambiciózus ütemtervet;
13. hangsúlyozza a magántulajdonban lévő biztonsági cégeknek mint végfelhasználóknak szánt fegyverkivitel tényleges korlátozásának fontosságát, valamint azt, hogy minden ilyen engedély csak akkor adható meg, ha az átvilágítást követően bebizonyosodik, hogy a szóban forgó, magántulajdonban lévő biztonsági cég nem vett részt az emberi jogok megsértésében; úgy véli, hogy a magántulajdonban lévő biztonsági cégek felelős fegyverhasználatának biztosítása érdekében elszámoltathatósági mechanizmusokat kell bevezetni;

A közös álláspont kritériumainak végrehajtása

14. megállapítja, hogy az éves jelentések szerint elutasítás esetén 2014-ben az 1. kritériumra 81 alkalommal, 2015-ben pedig 109 alkalommal hivatkoztak;
15. ismételten felhívja az alelnököt/főképviselet, hogy kezdeményezze a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértésével, különösen pedig a polgári infrastruktúra ellen irányuló szándékos támadásokkal vádolt országokkal szemben európai uniós fegyverembargó bevezetését; újfent kiemeli, hogy a fegyverértékesítés további

engedélyezése az ilyen országok számára a közös álláspont megsértésének minősül;

16. megállapítja, hogy az éves jelentések szerint elutasítás esetén 2014-ben a 2. kritériumra 72 alkalommal, 2015-ben pedig 89 alkalommal hivatkoztak; sajnálatosnak tartja azt a tényt, hogy az adatok rávilágítanak a szíriai, az iraki és különösképp a jemeni helyzettel kapcsolatos közös megközelítés hiányára; ösztönzi a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy kezdjenek tárgyalásokat a 2. kritérium kiterjesztéséről, hogy az magában foglalja a demokratikus kormányzási mutatókat, mivel az ilyen értékelési kritériumok segíthetik további védintézkedések kialakítását a kivétel nem szándékolt kedvezőtlen következményeivel szemben; úgy véli továbbá, hogy a kockázatértékelésben hangsúlyosabbá tehető az elvi alapú megközelítés azáltal, hogy a nemzetközi humanitárius jognak és az emberi jogok nemzetközi jogának átfogó tiszteletben tartását helyezik a középpontba;
17. meggyőződése, hogy a Szaúd-Arábiába irányuló kivitelek nem felelnek meg legalább a 2. kritériumnak az ország súlyos humanitárius jogsértésben való, az ENSZ hatóságai által megállapított részvétele tekintetében; ismételten hangsúlyozza 2016. február 26-i felhívását arra vonatkozóan, hogy sürgősen embargót kell életbe léptetni Szaúd-Arábiával szemben;
18. megállapítja, hogy az éves jelentések szerint elutasítás esetén 2014-ben a 3. kritériumra 99 alkalommal, 2015-ben pedig 139 alkalommal hivatkoztak; kiemeli, hogy a 3. kritérium tekintetében értékelni kell a tagállamok által nem állami szereplőknek nyújtott legutóbbi fegyvertranszfereket, ideértve a műszaki segítségnyújtás és szakképzés biztosítását, tekintettel az Európai Uniónak a kézi lőfegyverek és könnyűfegyverek destabilizációra vezető felhalmozódása és elterjedése elleni küzdelemhez való hozzájárulásáról szóló, 2002. július 12-i 2002/589/KKBP együttes fellépésre; emlékeztet arra, hogy az együttes fellépés kimondja, hogy a tagállamok nem adhatnak át kézi lőfegyvereket és könnyűfegyvereket nem állami szereplőknek;
19. megállapítja, hogy az éves jelentések szerint elutasítás esetén 2014-ben a 4. kritériumra 57 alkalommal, 2015-ben pedig 85 alkalommal hivatkoztak; sajnálatosnak tartja, hogy a tagállamok által exportált katonai technológiát használnak a jemeni konfliktusban; sürgeti a tagállamokat, hogy alapos hosszú távú kockázatértékelés alapján következetes módon feleljenek meg a közös álláspontnak;
20. megállapítja, hogy az éves jelentések szerint elutasítás esetén 2014-ben az 5. kritériumra 7 alkalommal, 2015-ben pedig 16 alkalommal hivatkoztak; emlékeztet, hogy ez a kritérium a tagállamok és a szövetséges nemzetek biztonsági érdekeit érinti, mindemellett elismeri, hogy ezen érdekek nem lehetnek hatással az emberi jogok tiszteletben tartására és a regionális békére, biztonságra és stabilitásra vonatkozó kritériumok figyelembe vételére;
21. megállapítja, hogy az éves jelentések szerint elutasítás esetén 2014-ben a 6. kritériumra 6 alkalommal, 2015-ben pedig 16 alkalommal hivatkoztak; aggodalmának ad hangot azon beszámolók miatt, amelyek szerint a tagállamok nem állami szereplők – köztük terroristacsoportok – kezeibe juttatnak fegyvereket, és figyelmeztet arra, hogy ezen fegyvereket az EU-n belül és kívül is bevethetik a polgári lakosság ellen; ismételten hangsúlyozza az ilyen fegyverkivitelek szigorúbb ellenőrzésének jelentőségét, a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelemre vonatkozó nemzetközi

kötelezettségvállalások tiszteletben tartása érdekében;

22. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a Szaúd-Arábiába és Katarba irányuló kivitelek esetleg olyan szíriai nem állami fegyveres szereplők kezébe kerülnek, amelyek súlyosan megsértik az emberi jogi normákat és a humanitárius jogot, és felszólítja a hagyományos fegyverek kivitelével foglalkozó munkacsoportot (COARM), hogy sürgősen foglalkozzon a problémával; elismeri, hogy a felkelők és a terroristacsoportok kezén lévő fegyverek többsége nem európai forrásból származik;
23. megállapítja, hogy az éves jelentések szerint elutasítás esetén 2014-ben a 7. kritériumra 117 alkalommal, 2015-ben pedig 149 alkalommal hivatkoztak; aggodalmának ad hangot többek között amiatt, hogy állítólagosan európai országokból származó kézi lőfegyverek és könnyűfegyverek exportjai jutnak illetéktelenül olyan célországokba, amelyekből ezeket a kiviteleket a közös álláspontnak meg nem felelő, többek között szíriai, iraki, jemeni és dél-szudáni nem állami szereplők és egyéb végfelhasználók ellátása érdekében eltérítik; rámutat arra, hogy sürgősen szükség van a fegyvereltérítés kockázatának olyan értékelésére, amely nem csupán a fogadó állam által végfelhasználói igazolásban tett kötelezettségvállalások elismerésén alapul; rámutat, hogy a szállítás utáni hatékony ellenőrzési mechanizmusokra van szükség annak biztosítására, hogy a fegyvereket ne reexportálják illetéktelen végfelhasználók számára; rámutat arra, hogy az EKSZ szerepet játszhat ezen a területen a tagállami erőfeszítések támogatásában;
24. megállapítja, hogy az éves jelentések szerint elutasítás esetén 2014-ben a 8. kritériumra 6 alkalommal, 2015-ben pedig 16 alkalommal hivatkoztak; elismeri, hogy a 8. kritérium jobb megvalósítása döntő hozzájárulást jelentene az EU fejlesztési célokkal kapcsolatos politikai koherenciájához és az ENSZ fenntartható fejlesztési céljaihoz, különösen a 16.4. fenntartható fejlesztési célhoz; felhívja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy aktualizálják e tekintetben a 2008/944/KKBP közös tanácsi állásponthez kapcsolódó felhasználói útmutatót, és összpontosítsanak a fegyverek bevetése által a fejlődésben okozott potenciális károokra;
25. felszólítja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy egészítsék ki a közös álláspontot egy újabb kritériummal annak biztosítása érdekében, hogy az engedélyek megadása során kellően vegyék figyelembe a szóban forgó kivitelekkel kapcsolatos korrupciós kockázatot;

A tagállamok közötti információcsere előmozdítása

26. felszólítja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy javítsák a közös álláspont végrehajtásának következetességét és fokozzák az információk tagállamok közötti cseréjére irányuló mechanizmusokat azáltal, hogy a kiviteli engedélyezés kockázatértékelésére vonatkozóan minőségileg és mennyiségileg is jobb információt biztosítanak a jelenlegi rendszer biztonságos és átfogó digitalizálása révén a következőképp:
 - a) több információ szisztematikus és megfelelő időben történő biztosításával a kiviteli engedélyekre és a tényleges kivitelekre vonatkozóan, beleértve az aggodalomra okot adó végfelhasználókat, a fegyvereltérítések eseteit, a hamisított vagy más okból aggodalmas végfelhasználói igazolásokat, és a feltételezett közvetítőket vagy szállítási vállalkozásokat, a nemzeti jogszabályoknak megfelelően;

- b) a fegyverkivittel kapcsolatos jogszabályok megsértése miatt elítélt jogi és magánszemélyek, az azonosított fegyvereltérítési esetek listájának, valamint azon személyek jegyzékének összeállításával, akikről tudott vagy feltételezhető, hogy illegális fegyverkereskedelemben vagy a nemzetközi és nemzeti biztonságot veszélyeztető tevékenységekben vettek részt;
 - c) a nyolc kritérium megvalósítása céljából elfogadott bevált gyakorlatok megosztásával;
 - d) azáltal, hogy a felhasználói útmutatót online információforrássá teszik;
 - e) azáltal, hogy az EU éves jelentéseit 2018 végéig kereshető online adatbázissá alakítják, amelynek keretében az új formátumot már a 2016-os adatokra is alkalmazzák;
 - f) a bűnüldözési hatóságok és a határvédelmi hatóságok közötti egyértelmű, jól körülhatárolt, információcserén alapuló együttműködési eljárások előmozdításával, a biztonsági együttműködés megerősítése, valamint az Unió és polgárai biztonságára nézve kockázatot jelentő illegális fegyverkereskedelem felszámolása érdekében;
27. üdvözli a hagyományos fegyverek kivitelével foglalkozó munkacsoport azon szándékát, hogy az EKSZ-t szisztematikusabban bevonja a rendeltetési országokban fennálló helyzetre és a potenciális végfelhasználókra vonatkozó tárgyalások előkészítésébe; kitarat emellett, hogy az emberi jogi munkacsoporttal (COHOM) rendszeresen konzultálni kell ezen folyamat során;
28. megállapítja, hogy a hatékony információcseréhez és együttműködéshez szükség van a szakpolitikai, engedélyezési és végrehajtási személyzet találkozóra is, és ösztönzi, hogy erre a célra biztosítsanak elegendő forrást; úgy véli, hogy a közös álláspont végrehajtásának megerősítéséhez elengedhetetlen a tagállamok releváns kapacitásainak bővítése; felszólítja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy növeljék az exporttal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó személyzet számát nemzeti és uniós szinten egyaránt; ösztönzi a tagállamok engedélyezési és végrehajtási tisztviselői körében történő kapacitásépítésre szánt uniós alapok létrehozását;
29. hangsúlyozza, hogy az egyenlő versenyfeltételek és az Unió határain kívüli hitelességének megőrzése érdekében ki kell alakítani egy megközelítést azon helyzetek kezelésére, amelyekben a tagállamok eltérően értelmezik a közös álláspont alapvetően egyforma termékek hasonló célországokba irányuló és végfelhasználóknak szánt exportjára vonatkozó 8. kritériumát; úgy véli, hogy ideje megfontolni, hogy az uniós intézmények határozottabb szerepet kapjanak a tagállami szintű engedélyezési folyamat vonatkozásában, különös tekintettel a szóban forgó helyzetekre; felszólítja a tagállamokat, hogy támogassák egy fegyverellenőrzési felügyeleti testület létrehozását az főképviselő/alelnök égisze alatt; úgy véli, hogy véleményt kell kiadni azon tagállamok számára, amelyek más tagállam vagy tagállamok által korábban már elutasított engedélyt terveznek kiadni;
30. hangsúlyozza, hogy sürgősen meg kell erősíteni az uniós küldöttségek abban játszott szerepét, hogy segítsék a tagállamokat és az EKSZ-t a kiviteli engedélyek kockázatértékelésében, valamint a végfelhasználói ellenőrzések, a szállítás utáni

ellenőrzések és a helyszíni vizsgálatok lebonyolításában;

31. sürgeti a tagállamokat, hogy a közös álláspontba illesszenek bele egy rendelkezést annak biztosítására, hogy a valamely harmadik ország elleni uniós embargó esetén automatikusan visszavonásra kerüljenek az embargó alá tartozó áruk vonatkozásában már megadott engedélyek;
32. sürgeti az összes tagállamot, hogy továbbra is nyújtson segítséget az Unión kívüli országoknak adott esetben a jogalkotási és adminisztratív intézkedések kidolgozásában, frissítésében és végrehajtásában, hogy biztosítsák a fegyverekre és katonai technológiákra vonatkozó exportellenőrzési rendszer kialakítását;

A jelentéstételi kötelezettségeknek való megfelelés erősítése

33. sajnálatosnak tartja a 17. uniós éves jelentés nagyon késői közzétételét, amelyre legalább 17 hónappal az engedélyek kiadása, illetve a kivitel megvalósulása után került sor; sajnálatosnak tartja továbbá, hogy a 18. uniós éves jelentést csak 2017 márciusában tették közzé;
34. kifogásolja, hogy a tagállamok megsértik a nyolc kritériumot; úgy véli, hogy elő kell segíteni a nyolc kritérium egységes és következetes alkalmazását; megállapítja, hogy nem születtek rendelkezések az olyan tagállamok szankcionálására, amelyek az engedélyek megadása során nem tartják be a nyolc kritériumot, és tanácsolja a tagállamoknak, hogy rendelkezzenek független ellenőrzések végrehajtásáról; meggyőződése, hogy itt az ideje egy olyan mechanizmus kidolgozására irányuló folyamat elindításának, amely szankciókat léptet életbe a közös álláspontot nem teljesítő tagállamokkal szemben;
35. emlékeztet, hogy a közös álláspont 8. cikkének (2) bekezdése szerint valamennyi tagállam köteles jelentést tenni fegyverkiviteléről, és felszólítja valamennyi tagállamot, hogy tegyen eleget kötelezettségeinek; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az uniós éves jelentéshez az engedélyekre és a tényleges kivitelekre vonatkozó lebontott adatokat tartalmazó teljes adatszolgáltatást nyújtó tagállamok száma a 17. éves jelentés esetében 21, míg a 18. éves jelentés esetében mindössze 20 volt; felkéri a tagállamokat, és köztük a három legnagyobb fegyverexportőr tagállamot, Franciaországot, Németországot és az Egyesült Királyságot, amelyek még nem nyújtottak be teljes adatszolgáltatást, hogy a következő éves jelentés érdekében a teljesített exportjaik tekintetében nyújtsák be az összes adatot;
36. szorgalmazza az egységesebb és kellő időben történő jelentéstételi és adatszolgáltatási eljárás garantálását annak szigorú megszabásával, hogy az adatszolgáltatás határideje legkésőbb a kivitel megvalósulását követő év januárja, míg a közzététel határideje legkésőbb a kivitel megvalósulását követő március lehet;
37. úgy ítéli meg, hogy a közös álláspontot egy folyamatosan aktualizált és nyilvánosan hozzáférhető jegyzékkel és átfogó indokolással kellene kiegészíteni, amely információval szolgál arról, hogy az egyes fogadó országokba irányuló exportok mennyiben állnak összhangban a nyolc kritériummal;
38. szükségesnek tartja egy egységesített ellenőrzési és jelentéstételi rendszer létrehozását,

amely információval szolgál arról, hogy az Európai Unió egyes tagállamainak kivitelei megsértik-e a nyolc kritériumot, és ha igen, milyen mértékben;

39. sürgeti a tagállamokat, hogy teljes mértékben tegyenek eleget a közös álláspontban meghatározott jelentéstételi kötelezettségeiknek; hangsúlyozza, hogy a tényleges szállítmányokra vonatkozó kiváló minőségű adatok alapvető fontosságúak a nyolc kritérium alkalmazásának megértéséhez; felszólítja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy térképezzék fel a vámhatóságok által előállított adatok hasznosítási lehetőségeit, ideértve többek között a katonai árukra vonatkozó vámkódok létrehozását;
40. elismeri, hogy valamennyi EU-tagállam a Fegyverkereskedelmi Szerződés aláíró fele; felszólít a Fegyverkereskedelmi Szerződés egyetemessé tételére és arra, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a nem aláíró államokra, többek között Oroszországra és Kínára; elismerően nyilatkozik a Fegyverkereskedelmi Szerződéssel kapcsolatos tájékoztatási tevékenységekről, és támogatja annak hatékony végrehajtását;

Az érintett eszközök modernizálása

41. sürgeti a közös katonai lista és a kettős felhasználású termékekről szóló rendelethez mellékelt jegyzék aktualizálását, hogy azok teljes mértékben magukban foglalják az összes érintett, pilóta nélküli rendszert; emlékeztet a katonai robotrepülőgépek használatáról szóló 2014. február 27-i állásfoglalására, és különösen 2. cikkének c) pontjára, amely felszólít arra, hogy a katonai robotrepülőgépeket foglalják bele a vonatkozó fegyverzet-ellenőrzési szabályozásba;
42. ösztönzi a tagállamokat, hogy végezzék el a harmadik országok által engedélyezett gyártás alaposabb vizsgálatát, és biztosítsák a nem kívánatos felhasználására vonatkozó szigorúbb védintézkedések kialakítását; követeli a közös álláspont szigorú alkalmazását a harmadik országokban engedélyezett gyártás tekintetében; ösztönzi a tagállamokat, hogy vegyék figyelembe a harmadik országok Fegyverkereskedelmi Szerződést érintő hozzáállását és státuszát, amikor olyan transzferekről határoznak, amelyek a katonai felszerelések tekintetében fokozhatják az adott ország gyártási és/vagy exportkapacitását;
43. úgy véli, hogy a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről szóló 2009/43/EK irányelv végrehajtásának összhangban kell lennie a közös álláspont végrehajtásával, az alkatrészek és alkotóelemek tekintetében is; megjegyzi, hogy a közös álláspont hatálya nem korlátozott, így a nyolc kritérium az EU-n belüli kivitelekre ugyancsak alkalmazandó;
44. aggodalmának ad hangot a kiberbiztonsági kihívások, különösen a nemzeti engedélyező hatóságok információihoz és adataihoz való hozzáférés céljából alkalmazott feltörési módszerek terén elért áttörések miatt; Sürgeti a tagállamokat és a Bizottságot, hogy ruházzon be megfelelő pénzforrásokat az egyének meghatározott kiberbiztonsági programok és módszerek terén való képzését célzó technológiákba és emberi erőforrásokba a szóban forgó kiberbiztonsági kihívások megelőzése és kezelése érdekében;

A parlamentek és a közvélemény szerepe

45. megjegyzi, hogy nem minden uniós tagállam nemzeti parlamentje ellenőrzi a kormányzati engedélyezési határozatokat, többek között éves fegyver kiviteli jelentések formájában, és e tekintetben felszólít a parlamenti és nyilvános felügyelet általános fokozására; rámutat az Európai Parlament eljárási szabályzatára, amely rendelkezik az Unió éves fegyver kiviteli jelentéseire adott rendszeres válaszok lehetőségéről;
46. üdvözl, hogy rendszeres konzultációt folytatnak a nemzeti parlamentekkel, a fegyver kivitelt ellenőrző hatóságokkal, az ágazati szervezetekkel és a civil társadalommal, ami központi jelentőségű a megfelelő átláthatóság szempontjából; felszólítja a hagyományos fegyverek kivitelével foglalkozó munkacsoportot, valamennyi tagállamot és az EKSZ-t, hogy fokozza a civil társadalommal folytatott párbeszédet és a nemzeti parlamentekkel és a fegyver kivitelt ellenőrző hatóságokkal folytatott konzultációt; ösztönzi a nemzeti parlamenteket, a civil társadalmat és a tudományos világot, hogy a fegyverkereskedelmet vessék független ellenőrzés alá, és felszólítja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy támogassák az ilyen tevékenységeket, többek között pénzügyi forrásokkal;

o

o o

47. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének és a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	11.7.2017
A zárószavazás eredménye	+: 36 -: 14 0: 14
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Lars Adaktusson, Michèle Alliot-Marie, Francisco Assis, Petras Auštrevičius, Bas Belder, Mario Borghezio, Victor Boștinaru, Elmar Brok, Klaus Buchner, James Carver, Fabio Massimo Castaldo, Lorenzo Cesa, Aymeric Chauprade, Javier Couso Permuy, Andi Cristea, Arnaud Danjean, Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Michael Gahler, Iveta Grigule, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Janusz Korwin-Mikke, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Ryszard Antoni Legutko, Arne Lietz, Barbara Lochbihler, Sabine Lösing, Andrejs Mamikins, Alex Mayer, David McAllister, Tamás Meszerics, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Demetris Papadakis, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Tonino Picula, Julia Pitera, Cristian Dan Preda, Jozo Radoš, Sofia Sakorafa, Jordi Solé, Jaromír Štětina, Charles Tannock, László Tőkés, Miguel Urbán Crespo, Ivo Vajgl, Elena Valenciano, Geoffrey Van Orden, Hilde Vautmans, Boris Zala
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Brando Benifei, Luis de Grandes Pascual, Javi López, Miroslav Poche, Eleni Theocharous, Ernest Urtasun, Bodil Valero, Paavo Väyrynen, Marie-Christine Vergiat
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (200. cikk (2) bekezdés)	Inés Ayala Sender, Ádám Kósa

NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN

36	+
ALDE	Petras Auštrevičius, Iveta Grigule, Javier Nart, Jozo Radoš, Ivo Vajgl, Hilde Vautmans, Paavo Väyrynen
EFDD	Fabio Massimo Castaldo
GUE/NGL	Javier Couso Permuy, Sabine Lösing, Sofia Sakorafa, Miguel Urbán Crespo, Marie-Christine Vergiat
S&D	Francisco Assis, Inés Ayala Sender, Brando Benifei, Victor Boștinaru, Andi Cristea, Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Arne Lietz, Javi López, Andrejs Mamikins, Alex Mayer, Demetris Papadakis, Ioan Mircea Pașcu, Tonino Picula, Miroslav Poche, Elena Valenciano, Boris Zala
VERTS/ALE	Klaus Buchner, Barbara Lochbihler, Tamás Meszerics, Jordi Solé, Ernest Urtasun, Bodil Valero

14	-
ECR	Bas Belder, Ryszard Antoni Legutko, Charles Tannock, Eleni Theoharous, Geoffrey Van Orden
EFDD	James Carver
NI	Aymeric Chauprade
PPE	Michèle Alliot-Marie, Elmar Brok, Lorenzo Cesa, Arnaud Danjean, Ádám Kósa, Cristian Dan Preda, Luis de Grandes Pascual

14	0
ENF	Mario Borghezio
NI	Janusz Korwin-Mikke
PPE	Lars Adaktusson, Michael Gahler, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, David McAllister, Francisco José Millán Mon, Alojz Peterle, Julia Pitera, Jaromír Štětina, László Tőkés

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodik